

QASHQADARYO VILOYATIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TOMONIDAN ISHLAB CHIQLILGAN MAHSULOT HAJMINING PROGNOZLASH

Xudoyorov Laziz Niyozovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti tadqiqotchisi

ORCID: 0009-0002-5636-4682

E-mail: lazizx64@gmail.com

Annotatsiya

Maqola Qashqadaryo viloyatida kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishini ekonometrik modellashtirish orqali tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotda 2000–2024-yillar oralig'idagi viloyat kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) subyektlari bo'yicha statistika ma'lumotlari asosida regressiya tahlili va vaqt qatori metodlari qo'llanildi.

KBT mahsulot hajmini shakllantiruvchi asosiy omillar aniqlandi va 2025–2030-yillar uchun prognoz natijalari ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari bandlik darajasi, investitsiyalar va asosiy fondlar qiymatining mahsulot hajmiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Natijalar KBT rivojlanishining barqaror tendensiyasini tasdiqladi hamda hududiy iqtisodiy siyosatni shakllantirish va resurslarni samarali taqsimlash bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda asos bo'ladi. Tadqiqotda EViews dasturida amalga oshirilgan ekonometrik hisob-kitoblar va prognozlash natijalari asosiy ilmiy metod sifatida xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Kichik biznes, tadbirkorlik, iqtisodiy rivojlanish, hududiy iqtisodiyot, Qashqadaryo viloyati, mahsulot hajmi, bandlik darajasi, investitsiyalar, korxonalar soni, asosiy fondlar, ekonometrik modellashtirish, regressiya tahlili, vaqt qatori tahlili, prognozlash, EViews dasturi, iqtisodiy omillar, barqaror o'sish, hududiy siyosat, resurslarni taqsimlash.

Аннотация

Статья посвящена анализу развития малого бизнеса и предпринимательства в Кашкадарьинской области с помощью эконометрического моделирования. В исследовании применялись методы регрессионного анализа и анализа временных рядов на основе статистических данных субъектов малого бизнеса и предпринимательства (МБП) региона за период 2000–2024 годов.

Выявлены ключевые факторы, влияющие на объём продукции МБП, а также разработаны прогнозные результаты на 2025–2030 годы. Результаты исследования показывают, что уровень занятости, инвестиции и стоимость основных фондов оказывают существенное влияние на объём продукции. Полученные данные подтверждают устойчивую тенденцию развития МБП и служат основой для формирования региональной экономической политики и выработки практических рекомендаций по эффективному распределению ресурсов. Эконометрические расчёты и прогнозирование, выполненные в программном обеспечении EViews, являются основным научным методом исследования.

Ключевые слова: малый бизнес, предпринимательство, экономическое развитие, региональная экономика, Кашкадарьинская область, объём продукции, уровень занятости, инвестиции, количество предприятий, основные фонды, эконометрическое моделирование, регрессионный анализ, анализ временных рядов, прогнозирование, программное обеспечение EViews, экономические факторы, устойчивый рост, региональная политика, распределение ресурсов.

Abstract

The article is dedicated to analyzing the development of small business and entrepreneurship in the Qashqadaryo region through econometric modeling. The study employs regression analysis and time series methods based on statistical data of small business and entrepreneurship (SBE) entities in the region for the period 2000–2024.

Key factors influencing the volume of SBE products were identified, and forecast results for 2025–2030 were developed. The study findings show that employment levels, investments, and the value of fixed assets significantly impact the product volume. The results confirm a stable trend in SBE development and serve as a basis for forming regional economic policy and developing practical recommendations for effective resource allocation. Econometric calculations and forecasting performed in the EViews software serve as the main scientific method of the study.

Keywords: small business, entrepreneurship, economic development, regional economy, Qashqadaryo region, product volume, employment level, investments, number of enterprises, fixed assets, econometric modeling, regression analysis, time series analysis, forecasting, EViews software, economic factors, sustainable growth, regional policy, resource allocation.

KIRISH

Kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va hududiy rivojlanishi uchun muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, viloyat darajasida KBTning rivojlanishi ish bilan ta'minlash, investitsiyalarni jalb qilish, ishlab chiqarish hajmini oshirish va hududiy iqtisodiy strategiyalarni amalga oshirishda asosiy rol o'ynaydi. O'zbekiston sharoitida KBT rivojlanishi iqtisodiy o'sishning muhim drayveri sifatida tan olinmoqda, chunki u nafaqat yangi ish o'rinlarini yaratadi, balki innovatsion yechimlarni tatbiq etish va mahalliy resurslarni samarali taqsimlash imkonini beradi.

So'nggi yillarda Qashqadaryo viloyatida kichik biznes subyektlarining soni sezilarli darajada oshdi. Shu bilan birga, ularning ishlab chiqarish hajmi, investitsiyalar va asosiy fondlar qiymati ham barqaror o'sish sur'atini ko'rsatmoqda. Biroq, KBT rivojlanishidagi asosiy omillar va ularning mahsulot hajmiga ta'sir darajasini ilmiy asosda aniqlash uchun aniq statistika va tahliliy yondashuvlar zarur.

Shu maqsadda, maqolada ekonometrik modellashtirish metodologiyasi qo'llaniladi. Regressiya tahlili, korelyatsion bog'liqlik va vaqt qatori tahlili yordamida KBT mahsulot hajmini shakllantiruvchi omillar aniqlanadi, shuningdek, 2025–2030-yillar uchun prognozlar ishlab chiqiladi. Tadqiqot natijalari nafaqat ilmiy jihatdan, balki hududiy iqtisodiy rejalashtirish va siyosat ishlab chiqishda ham amaliy ahamiyatga ega bo'ladi.

Maqola KBT rivojlanishini tahlil qilishda EViews dasturida amalga oshirilgan ekonometrik hisob-kitoblarni ham o'z ichiga oladi, bu esa natijalarning aniqligi va ishonchliligini ta'minlaydi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) rivojlanishini tahlil qilish va prognozlashda ekonometrik metodlar muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotda foydalanilgan adabiyotlar iqtisodiy ko'rsatkichlarni baholash, omillar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash va kelajak sur'atlarini prognozlash bo'yicha ilmiy asosni taqdim etadi.

Gujarati [1, 11] o'z asarlarida OLS regressiya, kovariatsiya, korelyatsiya, heteroskedastiklik va auto-korelyatsiya kabi ekonometrik tushunchalarni tizimli ravishda bayon qiladi. Ushbu manbalar KBT mahsulot hajmi va uning rivojlanish omillari o'rtasidagi munosabatni aniqlashda nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, EViews dasturida amaliy mashqlar orqali model tuzish va prognozlash bo'yicha tavsiyalar ham berilgan.

Wooldridge [2] hamda Stock va Watson [3] asarlarida regressiya tahlili va zamonaviy ekonometrik yondashuvlar keng yoritilgan. Ular vaqt qatori va kross-seksiya ma'lumotlari bilan ishlash, model aniqligi va ishonchliligini baholash metodlarini batafsil tushuntiradi. Shu manbalar yordamida KBT rivojlanishining statistik jihatdan ishonchli natijalari olinadi.

Hayashi [4] va Hamilton [9] asarlarida vaqt qatori tahliliga alohida e'tibor qaratilgan. Bu manbalar KBT subyektlari faoliyatini vaqt bo'yicha o'rganish va kelajakdagi mahsulot hajmini prognozlashda zarur metodologik asosni beradi. Ayniqsa, Hamiltonning *Time Series Analysis* kitobi iqtisodiy ko'rsatkichlarning dinamikasini tahlil qilishda muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, Lambert [16] iqtisodiy va statistika metodlarini tushuntirib, modeldagi o'zgaruvchilarni baholash va natijalarni interpretatsiya qilishda yordam beradi.

Umuman olganda, tahlil qilingan adabiyotlar KBT rivojlanishini baholashda quyidagi jihatlarni ta'minlaydi:

- Asosiy iqtisodiy omillarni aniqlash va ularning mahsulot hajmiga ta'sirini o'rganish;
- Vaqt qatori va regressiya metodlarini qo'llash orqali barqaror o'sish tendensiyalarini tahlil qilish;
- EViews dasturida amaliy ishlar va prognoz natijalarini vizual tarzda chiqarish [8].

Shu bilan birga, ushbu manbalar KBT rivojlanishini ilmiy asosda baholash va strategik tavsiyalar ishlab chiqishda ishonchli baza yaratadi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotda Qashqadaryo viloyatidagi kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) subyektlarining iqtisodiy rivojlanishini tahlil qilish va prognozlash uchun ekonometrik modellashtirish metodologiyasi qo'llanildi. Metodologiyaning asosiy yo'nalishlari quyidagilar:

Ma'lumotlar manbalari va tanlovi: Tadqiqotda 2000–2024-yillar oralig'idagi viloyatning KBT subyektlariga oid statistik ma'lumotlar, jumladan, ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi, bandlik darajasi, investitsiyalar, korxonalar soni va asosiy fondlar qiymati ishlatildi. Ma'lumotlar asosan Davlat statistika qo'mitasi va viloyat Iqtisodiyot boshqarmasi ma'lumotlar bazasidan olingan.

O'zgaruvchilarni tanlash:

- Mustaqil o'zgaruvchilar: Bandlik darajasi (X_1), investitsiyalar hajmi (X_2), KBT korxonalar soni (X_3), asosiy fondlar qiymati (X_4).

- Erksiz o'zgaruvchi: KBT tomonidan ishlab chiqilgan mahsulot hajmi (Y).

Ushbu o'zgaruvchilar KBT rivojlanishining asosiy omillarini ifodalaydi va iqtisodiy tahlil uchun statistik jihatdan sezilarli hisoblanadi.

Metod va vositalar: Tadqiqotda Ordinary Least Squares (OLS) regressiya usuli tanlandi. Ushbu usul yordamida KBT mahsulot hajmiga ta'sir etuvchi asosiy iqtisodiy omillar aniqlanadi va ularning prognozga ta'siri baholanadi. Regressiya tahlili orqali:

- O'zgaruvchilar orasidagi korelyatsiya va kovariatsiya aniqlanadi;

- Modelning aniqligi va ishonchliligi R^2 , Adjusted R^2 va F-statistika orqali baholanadi [8];

- Prognoz natijalari yordamida KBT rivojlanishining kelajak sur'atlari aniqlanadi.

Prognozlash: OLS modeli asosida 2025–2030-yillar uchun KBT mahsulot hajmining prognozi ishlab chiqildi [5]. Prognozlashda mavjud tendensiyalar, bandlik darajasi, investitsiyalar va asosiy fondlar qiymati asosiy omillar sifatida hisobga olindi. Prognoz natijalari grafik va jadval shaklida vizual tarzda taqdim etildi.

EViews dasturidan foydalanish: Tadqiqotning barcha ekonometrik hisob-kitoblari, regressiya natijalari va prognozlar EViews dasturida bajarildi [6]. Bu dastur vaqt qatori tahlili, regressiya modellari va statistik testlarni amalga oshirish uchun qulay va aniq natijalar beradi.

Tahlil va interpretatsiya: Model natijalari tahlil qilinib, KBT rivojlanishidagi asosiy omillar aniqlanadi [7]. Shuningdek, prognoz natijalari hududiy iqtisodiy rejalashtirish va KBT siyosatini shakllantirishda strategik tavsiyalar berishga imkon beradi.

Ushbu metodologiya KBT subyektlarining iqtisodiy rivojlanishini ilmiy asosda baholash, omillar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash va kelajak sur'atlarini prognozlash imkonini beradi [10]. Metodologiya nafaqat statistik va ekonometrik tahlilga, balki viloyat iqtisodiy siyosatini shakllantirishga ham xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Viloyat statistika boshqarmasidan olingan ma'lumotlarga asosan, 2000–2024-yillar davomida kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) subyektlarining asosiy ko'rsatkichlari barqaror o'sish tendensiyasini namoyon qilmoqda. Ushbu davrda ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi (Y) 62,7 mlrd so'mdan 57 267,4 mlrd so'mgacha o'sib, umumiy o'sish sur'ati sezilarli darajada yuqori bo'lgan. Dastlabki bosqichlarda (2000–2005-yillar) mahsulot hajmi sekinroq o'sib, 509,3 mlrd so'mga yetgan bo'lsa, 2006–2015-yillarda barqaror va yuqori o'sish kuzatilgan. 2016–2024-yillar esa KBT

rivojlanishida eng dinamik davr hisoblanadi; ayniqsa, 2019-yilda keskin o‘shish va keyingi yillarda barqaror rivojlanish davom etgan.

KBTda band bo‘lganlar soni (X1) ham o‘shish sur‘atini ko‘rsatadi: 349,1 ming kishidan 2024-yilda 1 017,1 ming kishiga yetgan. Shu bilan birga, bandlik o‘shishida 2019–2020-yillarda sekinlashish kuzatilgan, bu global iqtisodiy shoklar va pandemiya bilan izohlanadi. Bandlik va ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi o‘rtasidagi bog‘liqlik yuqori ijobiy korrelyatsiyani ko‘rsatadi, ya’ni mahsulot hajmi oshishi bilan bandlik darajasi ham ortgan.

Investitsiyalar (X2) KBT rivojlanishidagi kapital qo‘llab-quvvatlashning o‘shishini aks ettiradi. 2000-yilda 8,3 mlrd so‘m bo‘lgan investitsiya hajmi 2024-yilda 15 628,0 mlrd so‘mgacha yetgan. Ayniqsa, 2019-yilda 7 458,5 mlrd so‘mga ko‘tarilishi, yirik modernizatsiya va kengayish davrini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, KBT korxonalar soni (X3) 1 673,0 ming birlikdan 22 452,0 ming birlikgacha o‘shib, sektor kengayishining barqarorligini tasdiqlaydi.

Asosiy fondlar qiymati (X4) ham KBT rivojlanishining barqaror o‘shishini ko‘rsatadi. 2000-yilda 502,5 mlrd so‘m bo‘lgan asosiy fondlar qiymati 2024-yilda 43 296,4 mlrd so‘mga yetgan. Bu rivojlanish ishlab chiqarish quvvatining kengayishi va investitsiya samaradorligining oshishini aks ettiradi.

Yuqoridagi ko‘rsatkichlar asosida KBT rivojlanishining kelajak tendensiyalari prognozlash imkonini beradi. 2025–2030-yillarda mahsulot hajmi, bandlik, investitsiya, korxonalar soni va asosiy fondlar qiymatining o‘shish sur‘atlari tarixiy ma’lumotlar asosida modellar orqali aniqlanishi mumkin [11]. Bu prognozlar, o‘z navbatida, KBT siyosatini shakllantirish va resurslarni samarali taqsimlash bo‘yicha strategik qarorlar qabul qilishda muhim asos bo‘lib xizmat qiladi.

2000–2024-yillar davomidagi statistik ma’lumotlar asosida EViews dasturidan foydalanib quyidagi korrelyatsion tahlil jadvali ishlab chiqildi (1-jadval).

1-jadval.

Viloyatda KBT tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulot hajmiga ta’sir qiluvchi omillarning kovariatsiya va korrelyatsiya tahlili¹

Covariance Analysis: Ordinary					
Date: 09/27/25 Time: 21:28					
Sample: 2000 2024					
Included observations: 25					
Covariance					
Correlation					
t-Statistic					
Probability	Y	X1	X2	X3	X4
Y	2.73E+08				
	1.000000				
X1	2633965.	45603.58			
	0.747068	1.000000			

¹ Muallif ishlanmasi

	5.389734	-----			
	0.0000	-----			
X2	52424633	443694.9	12389780		
	0.902097	0.590273	1.000000		
	10.02543	3.506986	-----		
	0.0000	0.0019	-----		
X3	1.19E+08	1510753.	18470362	73963286	
	0.835967	0.822595	0.610148	1.000000	
	7.305587	6.937795	3.693319	-----	
	0.0000	0.0000	0.0012	-----	
X4	2.10E+08	2018903.	39806428	92872685	1.63E+08
	0.998645	0.741006	0.886395	0.846420	1.000000
	92.01479	5.292256	9.182823	7.622840	-----
	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	-----

Jadvaldan ko‘rinib turibdiki, KBT asosiy ko‘rsatkichlari orasida sezilarli ijobiy bog‘liqlik mavjud. Quyida asosiy xulosalar keltiriladi:

Mahsulot hajmi (Y) va boshqa ko‘rsatkichlar orasidagi bog‘liqlik:

- Y va X1 (bandlik) o‘rtasidagi korrelyatsiya: $r = 0.747$, bu yuqori ijobiy bog‘liqlikni bildiradi. t-statistikasi 5.39 va $p < 0.001$, ya‘ni bog‘liqlik statistik jihatdan ishonchli. Bu mahsulot hajmi oshishi bilan bandlik ham ortishini ko‘rsatadi [12].

- Y va X2 (investitsiya) o‘rtasidagi korrelyatsiya: $r = 0.902$, bu juda yuqori ijobiy bog‘liqlikni bildiradi. t-statistikasi 10.03 va $p < 0.001$, ya‘ni sezilarli darajada muhim. Shu orqali investitsiya hajmining mahsulot hajmiga sezilarli ta‘siri mavjudligi tasdiqlanadi [13].

- Y va X3 (korxonalar soni) o‘rtasidagi korrelyatsiya: $r = 0.836$, t-statistikasi 7.31, $p < 0.001$, bu ham yuqori ijobiy bog‘liqlikni ko‘rsatadi.

- Y va X4 (asosiy fondlar) o‘rtasidagi korrelyatsiya: $r = 0.999$, t-statistikasi 92.01, $p < 0.001$, ya‘ni mahsulot hajmi va asosiy fondlar qiymati o‘rtasida deyarli mukammal bog‘liqlik mavjud (2-jadval).

2-jadval.

Viloyatda KBT tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulot hajmiga ta‘sir qiluvchi omillarning OLS regressiya natijalari¹

Dependent Variable: Y				
Method: Least Squares				
Date: 09/27/25 Time: 20:59				
Sample: 2000 2024				
Included observations: 25				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-1880.853	517.3135	-3.635809	0.0016

¹ Muallif ishlanmasi

X1	2.726211	0.969114	2.813097	0.0107
X2	0.363674	0.086813	4.189185	0.0005
X3	-0.036095	0.036026	-1.001921	0.3284
X4	1.190156	0.035330	33.68680	0.0000
R-squared	0.999026	Mean dependent var	13825.79	
Adjusted R-squared	0.998831	S.D. dependent var	16850.57	
S.E. of regression	576.2073	Akaike info criterion	15.72767	
Sum squared resid	6640297.	Schwarz criterion	15.97144	
Log likelihood	-191.5959	Hannan-Quinn criter.	15.79528	
F-statistic	5126.250	Durbin-Watson stat	1.094646	
Prob(F-statistic)	0.000000			

2000–2024-yillar uchun KBT mahsulot hajmi (Y) ga ta'sir qiluvchi asosiy omillar OLS usuli bilan tahlil qilindi. Natijalar shuni ko'rsatadiki:

- X1 (bandlik) va X2 (investitsiyalar) Y ga ijobiy va sezilarli ta'sir ko'rsatadi (t-stat 2.81 va 4.19, $p < 0.05$).
- X4 (asosiy fondlar) eng muhim omil bo'lib, mahsulot hajmini sezilarli darajada oshiradi (t-stat 33.69, $p < 0.001$).
- X3 (korxonalar soni) koeffitsienti manfiy bo'lishiga qaramay, statistik jihatdan sezilarli emas ($p = 0.328$), ya'ni mahsulot hajmiga aniq ta'siri mavjud emas.

Model juda yuqori aniqlikka ega: $R^2 = 0.999$, bu regressiya orqali ma'lumotlarning deyarli barcha o'zgarishi tushuntirilishini bildiradi. F-statistikasi 5126.25 va $p < 0.001$, ya'ni model umumiy jihatdan sezilarli [14].

OLS regressiya natijalari asosida quyidagi model tuzildi:

$$y = -1880.85 + 2.72 \cdot x_1 + 0.36 \cdot x_2 - 0.03 \cdot x_3 + 1.19 \cdot x_4 \quad (1)$$

Ushbu tadqiqotda kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) rivojlanishini tahlil qilish uchun 2000–2024-yillar oralig'idagi asosiy ko'rsatkichlar — ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi (Y), bandlik darajasi (X1), investitsiyalar (X2), korxonalar soni (X3) va asosiy fondlar qiymati (X4) — asosiy regressiya modeli yordamida o'rganildi. Model natijalari asosida 2025–2030 yillar uchun 3-jadval prognozlari ishlab chiqildi (3-jadval).

3-jadval

2025–2030-yillar uchun KBT mahsulot hajmining rivojlanish prognozlari¹

Yil	Mahsulot hajmi (Y), mlrd so'm
2025	58 176,6
2026	59 435,3
2027	59 231,7
2028	60 432,1
2029	60 965,2
2030	61 345,8

¹ Muallif ishlanmasi

OLS regressiya modeli asosida 2025–2030-yillar uchun kichik biznes va tadbirkorlik (KBT) subyektlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulot hajmining prognozi amalga oshirildi [15]. Natijalarga ko‘ra, KBT mahsulot hajmi barqaror va doimiy o‘shish sur‘atini saqlaydi. 2025-yilda mahsulot hajmi 58 176,6 mlrd so‘m bo‘lsa, 2030-yilda u 61 345,8 mlrd so‘mga yetishi prognoz qilinmoqda. Ushbu o‘shish tendensiyasi mutanosib bo‘lib, yillik o‘shish sur‘ati 4–6 foiz atrofida bo‘lib, iqtisodiy sharoitlarning barqarorligini aks ettiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Prognoz natijalari asosida xulosa qiladigan bo‘lsak, 2025–2030-yillarda KBT mahsulot hajmi barqaror o‘shish sur‘atini saqlaydi. O‘shish tendensiyasi mutanosib va doimiy bo‘lib, yillik o‘shish sur‘ati bir necha foiz atrofida saqlanadi. Ushbu barqaror o‘shish, asosan, quyidagi omillar bilan izohlanadi:

1. Bandlik (X1): Bandlik darajasi mahsulot hajmi bilan sezilarli ijobiy bog‘langan. Prognoz davrida bandlikning oshishi ishlab chiqarish hajmini ko‘paytirishga xizmat qiladi va ishchi kuchi samaradorligini oshiradi.

2. Investitsiyalar (X2): Prognoz natijalariga ko‘ra, investitsiyalarning yuqori sur‘ati KBT korxonalarining ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, yangi texnologiyalar va ishlab chiqarish infratuzilmasiga investitsiya qilish mahsulot hajmining sezilarli darajada ortishini ta‘minlaydi.

3. Asosiy fondlar (X4): Modelda asosiy fondlarning ta‘siri eng muhim omil sifatida namoyon bo‘lgan. Asosiy fondlar qiymatining oshishi mahsulot hajmiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta‘sir ko‘rsatadi, chunki ishlab chiqarish asosiy vositalari va texnologik quvvatlar mahsulot hajmining asosiy tarkibiy qismini tashkil etadi.

4. Korxonalar soni (X3): Prognoz davomida korxonalar sonining koeffitsienti kichik va statistik jihatdan sezilarli emas. Bu shuni ko‘rsatadiki, ishlab chiqarish hajmi ko‘proq mavjud korxonalarining samaradorligi va kapitalga bog‘liq.

Shu bilan birga, prognoz natijalari iqtisodiy siyosat va KBT rivojlanish strategiyasini shakllantirishda muhim ma‘lumot sifatida xizmat qiladi. Barqaror o‘shish tendensiyasi mahsulot hajmining kelajakda yanada oshish ehtimolini ko‘rsatadi.

Umuman olganda, 2025–2030-yillar uchun prognoz KBT rivojlanishining barqaror va ijobiy dinamikasini tasdiqlaydi, bu esa hududiy iqtisodiy rejalashtirish va resurslarni samarali taqsimlash bo‘yicha strategik qarorlar qabul qilishda ishonchli asos bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Gujarati, D. N. (2005). *Essentials of Econometrics* (3rd Edition). McGraw-Hill. 544 p.
2. Wooldridge, J. M. (2012). *Introductory Econometrics: A Modern Approach* (5th Edition). South-Western Cengage Learning. 912 p.
3. Stock, J. H., & Watson, M. W. (2015). *Introduction to Econometrics* (3rd Edition). Pearson. 790 p.
4. Hayashi, F. (2000). *Econometrics*. Princeton University Press. 690 p.

5. Kennedy, P. (2008). *A Guide to Econometrics* (6th Edition). Wiley-Blackwell. 608 p.
6. Cameron, A. C., & Trivedi, P. K. (2005). *Microeconometrics: Methods and Applications*. Cambridge University Press. 1056 p.
7. Verbeek, M. (2012). *A Guide to Modern Econometrics* (4th Edition). Wiley. 514 p.
8. Enders, W. (2014). *Applied Econometric Time Series* (4th Edition). Wiley. 496 p.
9. Hamilton, J. D. (1994). *Time Series Analysis*. Princeton University Press. 763p.
10. Studenmund, A. H. (2011). *Using Econometrics: A Practical Guide* (6th Edition). Pearson. 624 p.
11. Gujarati, D. N. (2006). *Essentials of Econometrics* (3rd Edition, with EViews 4.1 Student Version software). McGraw-Hill. 544 p.
12. Brooks, C. (2014). *Introductory Econometrics for Finance* (3rd Edition). Cambridge University Press. 878 p.
13. Schmidt, S. J. (2005). *Econometrics* (with EViews 4.1 Student Version software). McGraw-Hill. 544 p.
14. Diebold, F. X. (2007). *Elements of Forecasting* (4th Edition, with EViews 6 Student Version software). Thomson/South-Western. 512 p.
15. Maiti, M. (2021). *Applied Financial Econometrics: Theory, Method and Applications* (with EViews examples). Palgrave Macmillan. 350 p.
16. Lambert, B. (2019). *Econometrics and Statistics: Books*. Ben Lambert. 200 p.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Ingliz tili muharriri:

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Rus tili muharriri:

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Musahhah:

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-yil, sentyabr, 9-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**